

Informace ze zdravotnictví Kraje Vysočina

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
13. 9. 2011

8

Pneumologie a ftizeologie - činnost oboru v Kraji Vysočina v roce 2010

*Pneumology and phthiology - Activity in Branch
in the Vysočina Region in 2010*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Kraji Vysočina v roce 2010 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthiology in the Vysočina Region in 2010 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A (MZ) 1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L (MZ) 1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz.

Ambulantní péče byla rovnoměrně rozložena mezi samostatné ordinace lékařů specialistů a ambulantní ordinace lůžkových zařízení; dvě ordinace byly v ostatních ambulantních zařízeních. Celkem ji v kraji zajišťovalo 18 zdravotnických zařízení, ve kterých pracovalo 14,96 lékařů a 26,57 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 2,9 lékařů (ČR 3,3), na jednoho lékaře v kraji připadlo 34 412 obyvatel (ČR 30 333).

V ordinacích bylo provedeno 85 466 ošetření-vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 5 713 ošetření (ČR 5 177). Od roku 2009 došlo k poklesu tohoto ukazatele v kraji i ČR.

Největší objem péče byl stejně jako v minulých letech věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2010 bylo pod stálým lékařským dohledem 25 860 osob, z toho 44 % jsou ženy. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 503 (ČR 542). Nejčastější příčinou dispenzarizace (48 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN), nárůst o 38 % proti roku 2009. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 242 pacientů (ČR 240), nejvíce v okrese Třebíč. Na doporučení odborné

společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0-rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8).

Další nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních pneumologie a ftizeologie v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 3 119 mužů a 4 134 žen. Počet dispenzarizovaných osob se zvýšil proti minulému roku o 66 %. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Pelhřimov a Jihlava. Okresy Havlíčkův Brod a Žďár nad Sázavou byly výrazně nižší než krajský průměr (141). U astma bronchiale se rovněž rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1-intermitentní (30 % postižených), stupeň 2-lehké perzistující (37 %), stupeň 3-středně těžké perzistující (24 %), stupeň 4-těžké perzistující (9 %). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává zhruba na úrovni minulých let.

Ambulantní zařízení evidovala celkem 1 897 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, celkem 4 794 osob, tj. nárůst o 9 % oproti minulému roku.

Vedle dispenzarizace jsou prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Údaje byly za rok 2009 výrazně ovlivněny ukončením dosud povinného přeočkování proti tuberkulóze u 11letých dětí. Počty očkovaní poklesly v roce 2009 o 77 % oproti roku 2008. Za sledovaný rok bylo vykázáno pouze 153 očkovaní BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2010 byly děti ve stáří 11 let. Provedeno bylo 786 tuberkulínových testů.

Lůžková péče byla k dispozici na třech nemocničních odděleních se 78 lůžky. Na odděleních pracovalo k 31.12.2010 celkem včetně smluvních 10,22 lékařů a 30,41 ZPBD. Hospitalizováno bylo 2 326 pacientů. Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích činila 8,6 dnů (ČR 8,9 dnů) a využití lůžek 255,7 dne (ČR 233,0). Ve dvou odborných léčebných ústavech pracovalo k 31.12. 2010 celkem včetně smluvních 9,95 lékařů a 52,27 ZPBD. Průměrná ošetrovací doba byla 46 dne při využití lůžek ve dnech 325,5 (ČR 274,1).

Značky v tabulkách

- Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
- Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů

Zpracovala: Ing. Jana Marečková
ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Brno
Vinařská 6, 603 00 Brno
tel.: 543 559 455, fax: 543 559 455
e-mail: mareckova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

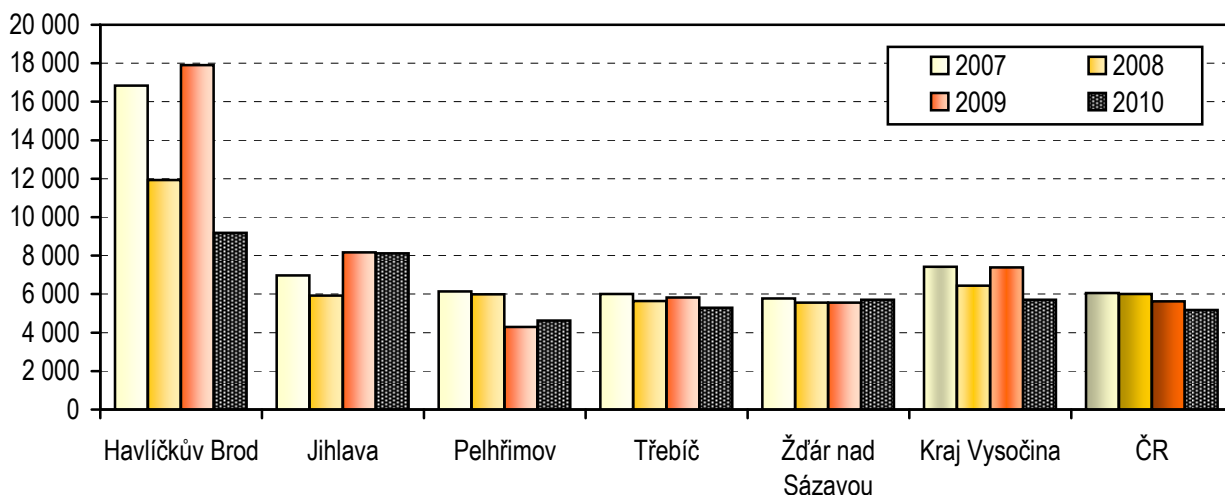
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	8	6,64	44,39	17,15	34 610	85	40,50	5 212,3
Samostatné ordinace lékařů specialistů	8	8,00	53,48	9,00	48 331	41	56,55	6 041,4
Ostatní ambulantní ZZ	2	0,32	2,14	0,42	2 525	27	2,95	7 890,6
Kraj Vysočina	18	14,96	100,00	26,57	85 466	153	100,00	5 713,0
dle území (okresu)								
Havlíčkův Brod	3	1,50	10,03	4,20	13 778	68	16,12	9 185,3
Jihlava	5	3,32	22,19	7,22	26 943	-	31,52	8 115,4
Pelhřimov	4	2,80	18,72	4,40	12 966	-	15,17	4 630,7
Třebíč	4	5,00	33,42	6,00	19 386	57	22,68	3 877,2
Žďár nad Sázavou	2	2,34	15,64	4,75	12 393	28	14,50	5 296,2
Kraj Vysočina	18	14,96	100,00	26,57	85 466	153	100,00	5 713,0
Česká republika	307	346,73	x	567,89	1 795 005	42 116	x	5 177,0

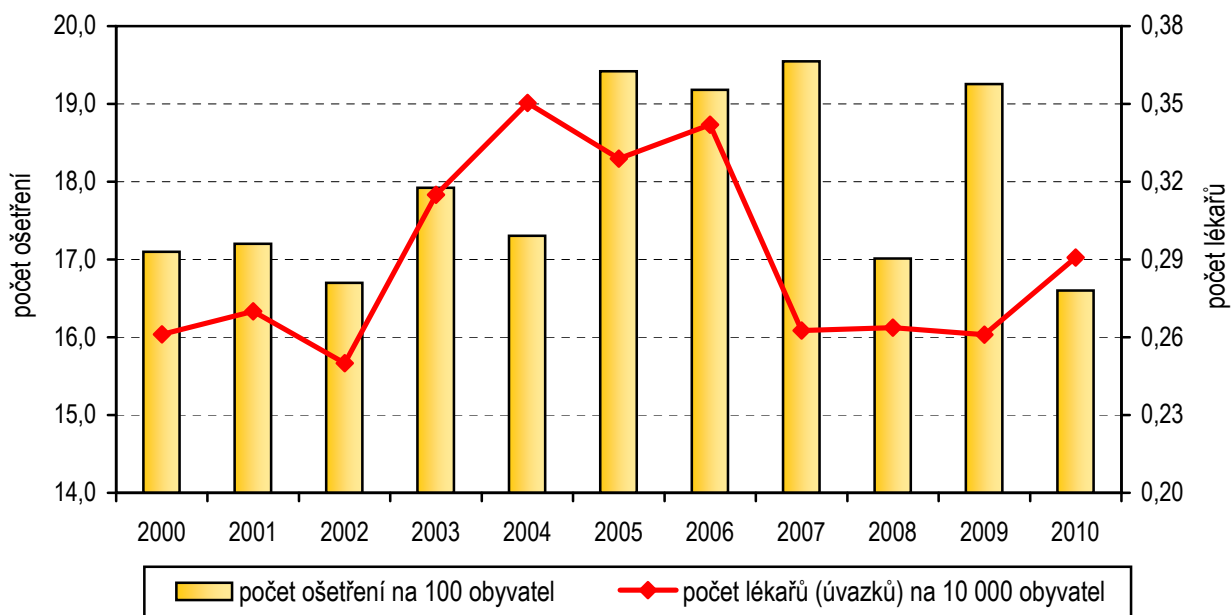
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj roční výkaz A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21

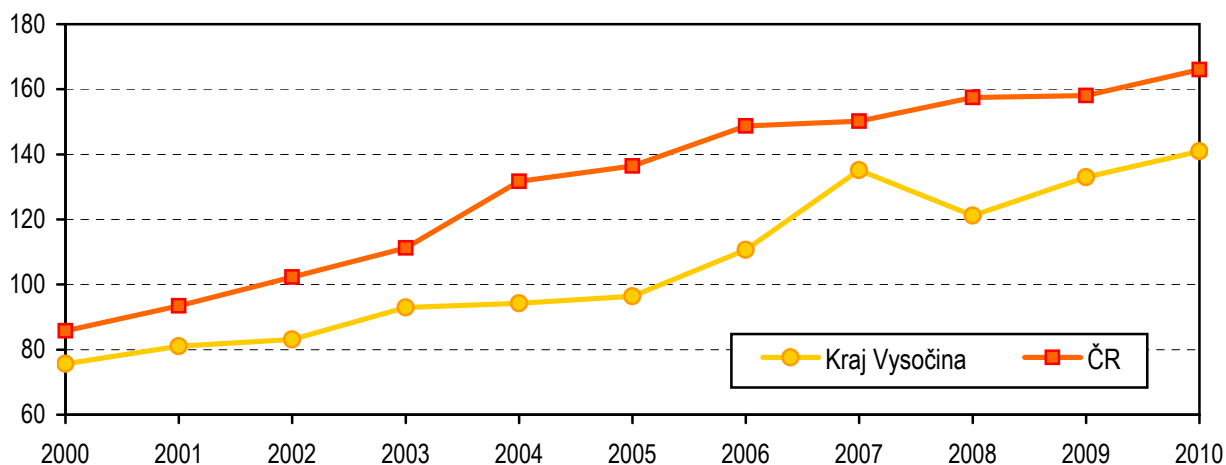
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2007–2010

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2000–2010

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiální na 10 000 obyvatel v letech 2000–2010

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	kraj						ČR na 10 tis. obyvatel
	celkem	z toho				na 10 tis. obyvatel	
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	717	174	-	112	29	13,93	16,53
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	33	12	-	1	3	0,64	1,68
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	233	92	-	7	3	4,53	3,64
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	1 636	636	12	213	173	31,79	46,73
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	12 466	4 933	-	398	299	242,26	239,61
stadium 0 - rizikové	1 774	828	-	62	42	34,48	49,14
stadium 1 - lehké	3 768	1 434	-	94	70	73,23	57,51
stadium 2 - střední	3 864	1 658	-	129	118	75,09	75,87
stadium 3 - těžké	2 278	759	-	56	38	44,27	41,55
stadium 4 - velmi těžké	782	254	-	57	31	15,20	15,55
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	7 253	4 134	10	199	235	140,95	166,04
stupeň 1 - intermitentní	2 146	1 125	6	66	66	41,70	41,30
stupeň 2 - lehké perzistující	2 718	1 553	4	83	100	52,82	60,09
stupeň 3 - středně těžké perzistující	1 746	1 081	-	33	45	33,93	51,24
stupeň 4 - těžké perzistující	643	375	-	17	24	12,50	13,41
Bronchiektázie (J47)	181	71	-	5	3	3,52	4,64
Sarkoidóza (D86.0,2)	290	184	-	15	10	5,64	8,19
Pneumoniózy (J60–J66)	95	21	-	-	-	1,85	11,88
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	286	140	3	13	15	5,56	6,86
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	394	143	-	21	19	7,66	7,93
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	916	393	2	45	37	17,80	8,33
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	1 360	572	5	69	42	26,43	20,39
Celkem	25 860	11 505	32	1 098	868	502,56	542,45

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0–19 let)	celkem	z toho děti (0–19 let)	
Havlíčkův Brod	47	-	49	4	47
Jihlava	367	-	48	-	765
Pelhřimov	298	-	150	9	85
Třebíč	756	-	62	6	2 922
Žďár nad Sázavou	75	-	45	-	975
Kraj Vysočina	1 543	-	354	19	4 794
ČR	25 928	133	22 433	1 424	128 821

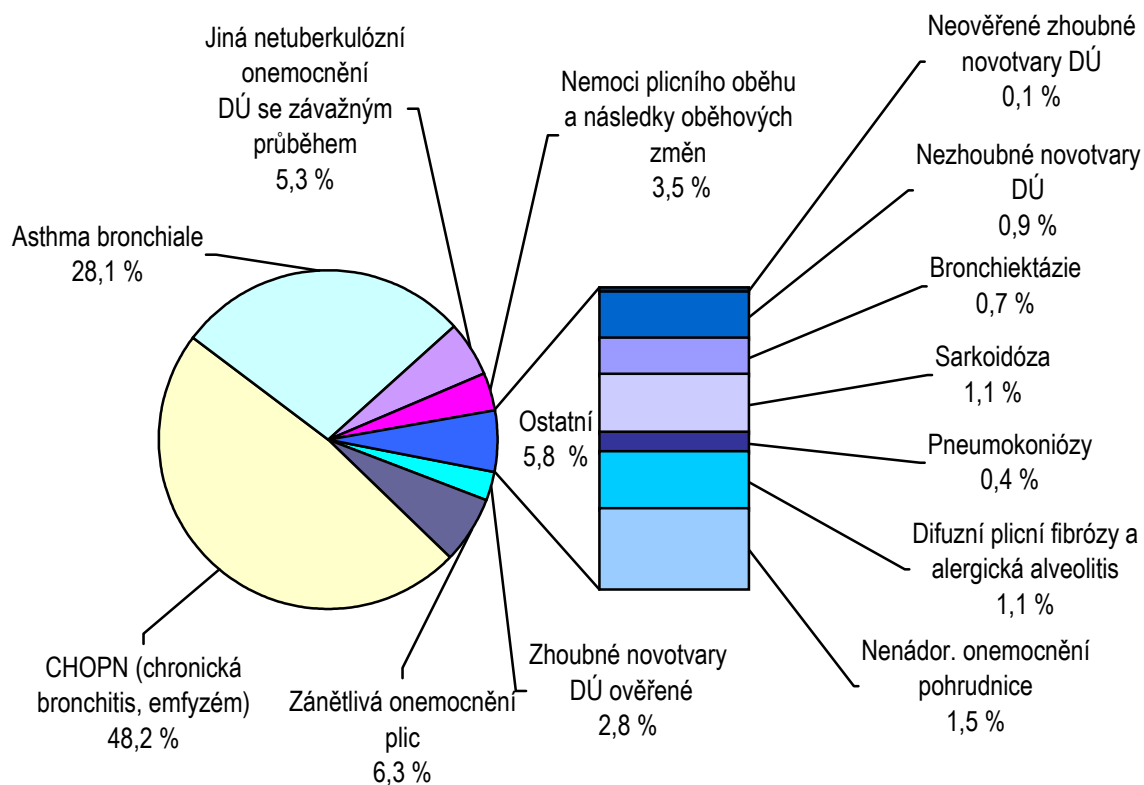
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	3	43	2	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	10,22	209,53	9,95	73,70
ZPBD ²⁾ celkem	30,41	567,72	52,27	351,11
Průměrný počet stanovených lůžek	78,00	1 511,61	120,00	1 438,78
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	54,6	965,1	107,0	1 080,7
na 1 lékaře	5,4	4,7	10,9	14,6
Počet lékařů na 100 lůžek	13,10	13,99	8,29	5,13
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	38,99	37,90	43,56	24,43
Počet hospitalizovaných	2 326	39 687	850	10 642
Nemocniční letalita	66,6	74,3	34,8	51,9
Využití lůžek ve dnech	255,7	233,0	325,5	274,1
Průměrná ošetrovací doba	8,6	8,9	46,0	37,1
Prostoj lůžek ³⁾	3,6	2,8	5,6	9,2

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21 zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Nemocnice Havlíčkův Brod, p.o.
Nemocnice Jihlava, p.o.
Nemocnice Třebíč, p.o.

Seznam odborných léčebných ústavů (OLÚ) s plicním oddělením v kraji:

Léčebna tuber. a respiračních nemocí, Humpolec
Léčebna TRN Buchtův kopec, Daňkovice